

СТАНОВИЩЕ

От доц. д-р инж. Силвия Кирилова – Йовчева, доцент в катедра „Хидравлика и хидрология“ на Хидротехническият факултет при Университета по архитектура, строителство и геодезия, член на научното жури по конкурса.

Относно: материалите, представени за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ в област на висшето образование 5 „Технически науки“, професионално направление 5.7 „Архитектура, строителство и геодезия“, за нуждите на Академията на МВР, по учебните дисциплини „Хидравлика и водоснабдяване за пожарогасене“ и „Проектиране на системи за пожарогасене“.

Конкурсът е обявен със Заповед № 4581з-805 от 08.04.2026 г. на ректора на Академията на МВР и е публикуван в „Държавен вестник“, бр. 42 от 08.05.2026 г. Кандидат е д-р инж. Свилена Севдалинова Арабаджиева, старши преподавател в катедра „Тактика“ на факултет „Пожарна безопасност и защита на населението“ при Академията на МВР.

1. Кратки биографични данни

Д-р инж. Свилена Арабаджиева придобива образователната и научна степен „доктор“ през 2024 г. в професионално направление 5.7, докторска програма „Техника на безопасността на труда и противопожарна техника“. Съгласно представената служебна справка работи в МВР от 01.11.2007 г., заема длъжност „асистент“ в Академията на МВР от 05.03.2012 г. и длъжност „старши преподавател“ от 28.06.2021 г. В справката е посочено, че няма наложени дисциплинарни наказания. Професионалният и преподавателският ѝ опит съответстват на предмета на конкурса.

2. Общо описание на представените материали и изпълнение на минималните национални изисквания

Материалите по конкурса включват дипломата за образователната и научна степен „доктор“, хабилизационен труд – монография, 25 научни публикации, справка за цитиранията, творческа автобиография и документи за преподавателска дейност и участие в научен проект. Отделно са посочени четири публикации, свързани със защитата на дисертационния труд. Съпоставката на списъците показва, че те не са включени повторно сред 25-те публикации, представени за настоящия конкурс.

Оценката за изпълнение на минималните национални изисквания се прави по групи показатели, а не само по общ сбор точки. За длъжността „доцент“ в област 5 „Технически науки“ приложението към чл. 1а, ал. 1 от Правилника за прилагане на ЗРАСРБ определя минимум 50 точки за група А (дисертационен труд), 100 точки за група В (хабилизационен труд), 200 точки за група Г (публикации) и 50 точки за група Д (цитирания). По тези четири групи в справката на кандидатката са посочени съответно 50, 100, 303,35 и 99 точки. Така групи А и В достигат изискуемите стойности, а групи Г и Д ги превишават съответно със 103,35 и 49 точки.

Публикационният резултат в група Г е формиран от две публикации по показател 7 и 23 публикации по показател 8. По група Д са заявени пет позовавания по показател 12, тринадесет по показател 13 и пет по показател 14. Представените копия на цитиращите трудове позволяват да се установят библиографски препратки по петте позиции Д12, единадесет от позициите Д13 и петте позиции Д14. При заявената класификация тези 21 позиции носят 93 точки, което надвишава минималните 50 точки и без двете позиции Д13 с непълни приложения. Проверка на класификацията и доказателствата за отделните показатели остава необходима при окончателното отчитане.

Кандидатката заявява и 10 точки в група Е за участие в научен проект. За тази група няма самостоятелен минимален праг за длъжността „доцент“, поради което тя не участва в преценката дали са изпълнени четирите задължителни прага. Участието има допълнителна стойност за оценката на научната дейност; то е подкрепено от приложението към административния договор, в което д-р Арабаджиева е посочена като член на научния колектив.

3. Отражение на научните публикации в литературата

Справката за цитиранията показва, че резултати на кандидатката са използвани в публикации по въпроси на пожарната безопасност, техническата подготовка и оценката на риска. Прегледаните копия дават основание да се приемат 21 от общо заявените 23 позовавания като установими по библиографските списъци на цитиращите трудове. Това е съществен показател за разпространението на изследванията извън собствените публикации на кандидатката, макар само броят на цитиранията да не е достатъчен за оценка на качеството на всички резултати.

При две позиции по показател Д13 – № 1 и № 12 – предоставените файлове не съдържат страницата с конкретното позоваване. Необходимо е тя да бъде приложена, за да се потвърдят тези записи. Дори без тях установимите позиции надхвърлят минималния праг по група Д при посочената класификация на изданията. По този начин документалният пропуск е ясно разграничен от оценката за постигнатия минимум.

4. Научна, научноприложна и преподавателска дейност

Монографията „Водоснабдяване за вътрешно пожарогасене: вътрешни пожарни кранове“ (Академия на МВР, 2026, ISBN 978-954-348-267-2) е непосредствено свързана с тематиката на конкурса. Вътрешният пожарен кран е разгледан като система, чиято действителна ефективност зависи от проектирането, хидравличните характеристики, техническото състояние и подготовката за използване. Авторката съпоставя технически изисквания, анализира експериментални изпитвания на струйници, представя анкети сред 720 пълнолетни и 457 ученици и разглежда случаи на използване на вътрешни пожарни кранове. Практически значим е изводът, че еднаквият номинален диаметър не гарантира еднакви хидравлични характеристики при подмяна на струйник.

Особено ценна от гледна точка на хидравликата е връзката, която трудът прави между изискванията към изделието и работата му в конкретната сградна инсталация. Достигането на необходимата точка от пожарната струя зависи от наличния напор, загубите по мрежата, дебитите и характеристиките на струйника. Разграничаването на продуктовия обхват на ефективно заливане от проектната проверка за конкретна сграда подпомага правилния избор на оборудване. Изследванията на струйници с различна

конструкция показват защо замяната по номинален размер без хидравлична проверка може да доведе до различен действителен дебит и обсег.

Другите публикации засягат противопожарното водоснабдяване и измерването на дебита на хидранти, характеристиките на пожарните струи, пожарната безопасност в железопътния транспорт, моделирането на пожар и евакуация, оценката на риска и обучението чрез симулации. Трудовете показват траен интерес към инженерните и организационните аспекти на пожарната безопасност. В рамките на наличните пълни текстове и резюмета оценявам като тематично най-близки до конкурса изследванията върху водоснабдяването, пожарните кранове и струйниците.

В разработката за контрол на дебита на пожарните хидранти вниманието е насочено към измерването на фактически осигуряваното водно количество, вместо работоспособността да се преценява само по наличието и състоянието на съоръжението. Публикацията за интензивността на концентрираната струя допълва тази тема с експериментален поглед към действието на различни струйници. Анкетните изследвания за вътрешните пожарни кранове разширяват техническия анализ: те показват, че видимото обозначаване и практическото обучение влияят на готовността за правилна реакция. Това съчетание на хидравлични, експлоатационни и поведенчески аспекти придава приложна стойност на изследванията.

Документите удостоверяват преподавателска заетост през учебните 2020/2021, 2021/2022, 2022/2023 и 2024/2025 г.; за 2023/2024 г. е посочен отпуск по майчинство. В творческата автобиография е отразено преподаване по „Хидравлика и водоснабдяване за пожарогасене“, както и научно ръководство на десет курсантски доклада. Тази дейност, заедно с професионалната практика, е добра основа за обучението по обявените дисциплини.

Положително оценявам възможността резултатите от експериментите и анализа на реални случаи да бъдат пренесени в учебния процес. Те дават конкретни примери за връзката между изчислителните параметри и работата на съоръженията при пожар. Публикациите относно симулациите в обучението също показват интерес към методите за практическа подготовка. За дисциплината „Проектиране на системи за пожарогасене“ научната продукция е тематично относима, но представената справка за заетостта не позволява да се установи отделен преподавателски опит именно по нея.

5. Приноси (научни, научноприложни и приложни)

Като основен научноприложен принос откроявам системното разглеждане на надеждността на вътрешните пожарни кранове през целия им експлоатационен цикъл – от проектното решение и избора на оборудване до монтажа, поддържането и реалното използване. По този начин техническата изправност се разглежда заедно с въпроса дали инсталацията осигурява необходимите условия за ефективно пожарогасене. Разграничението между характеристика на отделното изделие и резултат от работата на цялата система е полезно за проектантската и контролната практика.

Експерименталните оценки на струйниците и анализът на измерването на дебита на хидрантите имат пряко приложение при проверка на водоснабдяването за пожарогасене. Отделна приложна насока е съчетаването на тези технически резултати с данните за познаването и използването на вътрешните пожарни кранове. То обосновава

необходимостта от ясно обозначаване, достъпност и практическа подготовка. Считам, че посочените резултати могат да се използват както при оценка на работоспособността на съоръженията, така и при подготовката на бъдещи специалисти.

6. Критични бележки

В справката за минималните изисквания първата публикация по показател Г7 е датирана 2029 г., докато резюмето и оригиналният сборник сочат 2019 г. За монографията са заявени 130 страници, а приложеното електронно копие завършва на печатна страница 119; следва да се уточни обемът на публикуваното издание. Това са библиографски несъответствия, които могат да бъдат отстранени чрез сверяване с оригиналните издания.

За две позиции в група Д13 са приложени непълни доказателствени откъси и номерацията на две позиции се повтаря. При Д13-1 в справката фигурира годината на конференцията – 2020 г., докато сборникът е издаден през 2021 г. Съществено е да се проверят първичните доказателства за непредставените пълни текстове по група Г, както и заявеното индексирание на изданията по показатели Г7 и Д12. Тези уточнения са необходими за окончателното удостоверяване на точките, независимо че представените данни сочат стойности над минималните прагове. Отбелязвам ги с оглед прецизността и проследимостта на конкурсната документация.

7. Лични впечатления

Не разполагам с преки наблюдения от съвместна работа с кандидатката. Становището ми за професионалните ѝ качества се основава на представените научни трудове и документи за преподавателската и служебната ѝ дейност.

8. Заключение

Въз основа на прегледаните материали давам *положителна оценка* на научната, научноприложната и преподавателската дейност на д-р инж. Свилена Севдалинова Арабаджиева. Монографията е фокусирана върху съществен за противопожарното водоснабдяване инженерен проблем, а публикациите допълват тази тема с изследвания на хидранти, струйници, риск и подготовка за действие при пожар. Преподавателският стаж и професионалната практика създават основа за работа с курсантите по конкурсната тематика.

По представената справка са достигнати минималните национални изисквания за академичната длъжност „доцент“ в професионално направление 5.7 във всяка от задължителните групи показатели. Дори при изключване на двете цитирания с непълни приложения група Д остава над минималния праг при заявената класификация. След уточняване на отбелязаните библиографски несъответствия и потвърждаване на класификацията и първичните доказателства за публикациите давам положително становище и предлагам научното жури да подкрепи кандидатурата на д-р инж. Свилена Арабаджиева за заемане на академичната длъжност „доцент“ в Академията на МВР.

Дата: 29.09.2026 г.

Член на научното жури: Silvia Georgieva
Kirilova-Yovcheva

(доц. д-р инж. Силвия Кирилова – Йовчева)